

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Průřezové téma mediální výchova v Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia – CITACE (text)**
- Příloha č. 2: Seznam oslovených gymnázií Středočeského kraje (tabulka)**
- Příloha č.3: Plné znění dotazníku (text)**
- Příloha č.4: Otázka č.5 – Jak často se věnujete se ve vaší výuce (v jakékoliv formě) problematice médií? (graf)**
- Příloha č. 5: Otázka č.7 – Jak často využíváte k výuce mediální výchovy cizí zdroje (náměty, předpřipravené lekce, inspirace k realizaci atp.)? (graf)?**
- Příloha č. 6: Otázka č.9a – Je nabídka dostupných zdrojů (tj. které znáte) týkajících se mediální výchovy poskytujících teoretické zázemí pro pedagogy dostatečná? (graf)**
- Příloha č. 7: Otázka č. 9b – Je nabídka dostupných zdrojů (tj. které znáte) týkajících se mediální výchovy poskytujících náměty, inspiraci pro výuku dostatečná? (graf)**
- Příloha č. 8: Otázka č. 11 – Ocenil/a byste shrnující dokument, který by obsahoval dostupnou českou literaturu k problematice mediální výchovy a seznam internetových zdrojů, z kterých je možno čerpat inspiraci k výuce či přímo předpřipravená témata lekcí? (graf)**
- Příloha č. 9: Otázka č. 15 – Práci s průřezovým tématem mediální výchova ve výuce pokládám za důležitou. (graf)**
- Příloha č. 10: Otázka č. 17 – Daří se mi propojovat mediální výchovu s výukou specializovaných předmětů. (graf)**
- Příloha č. 11: Otázka č. 18 – Na uplatnění průřezového tématu ve výuce specializovaného oboru dokážu najít dostatek času. (graf)**
- Příloha č. 12: Otázka č. 19 – S uplatňováním mediální výchovy (problematiky médií) ve své výuce nemám žádný problém. (graf)**
- Příloha č. 13: Otázka č. 21 – Při práci s průřezovým tématem mediální výchova se vždy cítím jistě. (graf)**
- Příloha č. 14: Otázka č. 22 – Pro výuku mediální výchovy mám naprosto dostačující znalosti. (graf)**

Příloha č. 15: Otázka č. 23 – Ve výuce mediální výchovy kladu důraz především na tvorbu mediálních produktů – novinové články (např. do školního časopisu či na webový portál školy), audio/video nahrávky apod.

Příloha č. 16: Otázka č. 24 – Ve výuce mediální výchovy kladu důraz především na kritický rozbor existujících mediálních produktů (zpravodajství, reklama, novinové články atd.) (graf)

Příloha č. 17: Otázka č. 28 – Jaké z metod uplatňujete při výuce průřezového tématu Mediální výchova nejčastěji (max. 3 nejčastější metody).

Příloha č. 18: Rozhovory s pedagogy – přepis. (text)

Přílohy

Příloha č. 1: Průřezové téma mediální výchova v Rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia – CITACE (text)

(6.5) Mediální výchova

Charakteristika průřezového tématu [...]

Mediální výchova zahrnuje dvě základní oblasti [...] (viz s. 40)

Průřezové téma svým věcným obsahem souvisí především s těmi vzdělávacími obory, které mají humanitní, sociálněvědní nebo psychologickou povahu, tedy především se vzdělávacími obory: Občanský a společenskovědní základ, Český jazyk a literatura, Dějepis.

Občanský a společenskovědní základ

Mediální výchova přináší žákům především doplnění představy o fungování rozhodovacích procesů v politické komunikaci (význam médií a „medializace“, funkce veřejného prostoru, rizika mediální manipulace), o moci a její demokratické kontrole (představy o společenské úloze žurnalistiky – „čtvrtý stav“, „hlídací pes demokracie“ apod.), o veřejnosti a veřejném mínění (zvláště postavení výzkumů veřejného mínění v mediální produkci). Dále jim nabízí představu o současných trendech v mediální produkci podmíněných masovostí mediální produkce a její orientací na zisk a spotřebu (depolitizace politických témat, zezábavňování, zestejňování).

Český jazyk a literatura

Mediální výchova nabízí žákům aplikaci představ o konstrukci významu předváděného (je třeba ukázat, že když se nějaký charakteristický rys něčemu přisuzuje, například osobě ve zpravodajství, postavě v seriálu či účastníkovi reality show, nemusí to být jeho skutečná vlastnost, nýbrž „uměle“ přisouzený rys), o hře s doprovodnými (konotovanými) významy (použití slov „podnikatel“, „tunelování“ či „technoparty“ rozehrává jisté představy a média s těmito představami pracují, jako by byly obecně platné), o stereotypch a mýtech, o kultuře, o roli uměleckého projevu, o realističnosti – mediální výchova umožňuje využít poznatky o jazykových a dalších znakových kódech při rozvoji kritického čtení textů.

Dějepis

Mediální výchova poskytuje žákům poznatky o souvislostech mezi vývojem médií a vývojem moderních společností, o institucích, na nichž tyto společnosti stojí, o vzniku a vývoji veřejné sféry. Poukaz na vnímání prostředků veřejné komunikace (obavy i naděje, které vyvolávalo každé „nové“ médium v dějinách lidské komunikace) umožňuje strukturovat a obohatit uvažování o současné situaci. Zvláštní téma představuje role médií ve vypjatých dějinných okamžicích (noviny v roce 1848, rozhlas v květnu 1945 a srpnu 1968 apod.). Samostatnou část představují dějiny technických prostředků rozšiřujících možnosti komunikace.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti postojů a hodnot má průřezové téma žákovi pomoci:

- rozvíjet kritický odstup od podnětů přicházejících z mediálních produktů (tedy rozvíjet schopnost přijímat a zpracovávat mediální produkty s vědomím toho, jak jsou konstruovány a s jakým komunikačním záměrem jsou nabízeny na trhu);
- posilovat reflexi sebe sama a nacházet místo ve společnosti;
- uvědomovat si význam nezprostředkovaných mezilidských vztahů (rodinných, partnerských) a jejich vnitřní emocionální i poznávací dynamiku (namnoze kontrastující s šablonovitou nabídkou jejich zobrazení v mediálních produktech);
- rozeznávat společenskou a estetickou hodnotu sdělení v různých sémiotických kódech, zvláště sdělení v mateřském jazyce (podpora rozvoje jazykové kultury) a obrazových sdělení;
- zvyšovat citlivost vůči kulturním rozdílům, chápat je jako obohacení života, učit se rozumět odlišnostem;
- vnímat životní styl jako výraz vlastní autenticity a odlišovat ho od spotřebních životních stylů nabízených masově mediální produkcí;
- získat představu o práci v týmu, o vztazích kooperace a nadřazenosti a podřazenosti při tvorbě společného díla, o vlastním tvůrčím potenciálu.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností má průřezové téma žákovi pomoci:

- osvojit si postupy racionálního a kontrolovaného nakládání se symbolickými obsahy;
- podpořit schopnost argumentace tím, že ho naučí vyhledávat „nedořečená“ místa v textu (zamlčené otázky, manipulaci slovem i obrazem apod.);

- získat základní představu o práci v jednotlivých „tradičních“ i „nových“ médiích;
- osvojit si dovednosti umožňující práci v týmu, popřípadě jeho řízení a koordinaci jeho jednotlivých členů: vzhledem k tomu, že snaha o uplatnění ve sféře veřejné (resp. mediální) komunikace jev postindustriální (resp. „informační“) společnosti stále častější;
- posílit představu o profesích, které se v této oblasti uplatňují, a zvýšit možnost poučeného rozhodování při volbě povolání či dalšího studia;
- osvojit si poznatky usnadňující orientaci v současném světě;
- podpořit svobodné rozhodování na základě kritického vyhodnocení nabídnutých informací nerovnocenné povahy, zvl. rozhodování v rovině občanského rozměru života ve společnosti a jeho oddělení od rozměru spotřebitelského;
- naučit se vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů;
- získat představu o roli médií v jednotlivých typech společnosti a různých historických kontextech;
- pochopit podstatu a projevy současných trendů ve vývoji světa, zvl. integrační a globalizační procesy, a vnímat, jak se tyto trendy projevují v každodenním životě (včetně mediální nabídky) i v dlouhodobém směřování společnosti.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Mediální výchovy zahrnují složku vědomostní a dovednostní. Tyto složky se vzájemně doplňují a prolínají a tvoří fakticky jeden celek.

MÉDIA A MEDIÁLNÍ PRODUKCE (aktivní pronikání do zázemí veřejné komunikace)

- vývoj médií od knihtisku po internet, vznik a typy masových médií (tisk, rozhlas, televize)
- vnější vlivy na chování médií: institucionální (mediální legislativa), regulace, neformální (nátlak, lobbying, vlivové agentury, public relations apod.)
- financování médií (reklama, poplatky, efektivita realizovaná standardizací profesně etické kodexy)
- lidé v médiích a jejich práce (novináři, baviči, herci, manažeři)
- jaká máme práva ve vztahu k médiím (právo na opravu a právo na odpověď)
- organizace práce v médiích: jak vzniká zpráva, jak vzniká zábavní pořad, práce v redakci, výrobní štáb

- práce v produkčním týmu „školního média“ (tištěné periodikum, rozhlasové či televizní vysílání, internetové periodikum), rozbor školní produkce z hlediska dodržování dohodnutých zásad a pravidel („třídní mediální ombudsman“)
- příprava vlastních materiálů psaných i nahrávaných (tvorba textu, zvukového a obrazového záznamu s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru a multimediálních technologií)
- komunikace a spolupráce v týmu (stanovení časového harmonogramu, rozdělení úkolů a odpovědnosti, otázka autorství a dopracování materiálů s ohledem na celek)

MEDIÁLNÍ PRODUKTY A JEJICH VÝZNAMY (citlivé vnímání souvislostí v nestrukturovaném sociálním prostředí)

- kategorie mediálních produktů (noviny, časopisy, rozhlasové a televizní vysílání, internetové stránky), formy mediálních sdělení (zpravodajství, komentář, dokument, seriál, poradna, fotoromán apod.), vzájemné inspirace mezi médii
- rozbor aktuálního zpravodajství, kritéria pro výběr zpráv (důležitost pro život, aktuálnost, negativita, blízkost, jednoduchost, jednoznačnost, přítomnost prominentní osoby, možnost trvání v čase)
- vztah mezi mediálními produkty a skutečností (mediální „reprezentace“ skutečnosti, vztah zpravodajství a skutečnosti, vztah fikce a skutečnosti, „hra“ se skutečností, relevance a věrohodnost informačních zdrojů a informací)
- výrazové prostředky (kódy a konvence) typické pro konkrétní média: obrazové, zvukové a jazykové prostředky, sekundární kódy charakterizující jednotlivá média (obálky časopisů pro děti a mládež, znělky v rozhlase a televizi)
- stereotypy, které se projevují v mediovaných reprezentacích, identifikace a vyhodnocení předsudku ve zpravodajství, dramatické tvorbě a zábavních pořadech
- hodnoty a životní styly nabízené/nenabízené mediálními produkty a jejich konkrétní předvedení
- mediální produkce pro mládež (společný rozbor tisku z hlediska prezentace mezigeneračních vztahů, intimních vztahů, představ o žádoucí/nežádoucí budoucnosti)

- reklama a její výrazové prostředky, kritický přístup k reklamě, rozbor reklamy z hlediska použité strategie (úspěch ve společnosti, získání obdivu, výzvy k identifikaci)
- příprava „ideálního“ časopisu pro mládež (co v reálných časopisech žáci považují za zajímavé a co v nich postrádají)
- příprava reklamní kampaně výstižně propagující školu
- příprava příspěvku na stejné téma do různých typů reálných novin či časopisů
- příprava televizního vystoupení založeného na textu z denního tisku (rozdíl mezi psaným a mluveným projevem)

UŽIVATELE (vědomí síly a významu aktivního přístupu ke všem podnětům)

- co je veřejnost, publikum, občané, uživatelé, konzumenti
- jak vzniká čtenářská/posluchačská/divácká skupina, co je cílová skupina
- média pro vybrané skupiny (pro mládež, pro ženy, pro zájmové skupiny)
- jak se měří a popisuje publikum (náklad, čtenost, sledovanost, podíl na trhu)
- co je aktivní publikum, „sémantická moc“ publika (volnost vyložit si sdělení po svém)
- návyky při konzumaci médií (strukturace dne podle médií – čtení novin či časopisu, sledování televize, „boj o dálkové ovládání“, uspořádání nábytku vzhledem k televizi apod.)
- sledování a popis návyků při užívání médií v rodině/třídě/skupině a jejich rozbor
- ohlasy čtenářů/diváků/posluchačů na pořad, formulace názorů, napsání souhlasné či nesouhlasné reakce

ÚČINKY MEDIÁLNÍ PRODUKCE A VLIV MÉDIÍ (aktivní přístup k utváření

vlastního intimního i společenského prostředí)

- vliv médií na uspořádání každodenního života (od denního rytmu přes rozestavení nábytku po výběr konverzačních témat)
- předpokládané či skutečné vlivy některých mediálních obsahů na vnitřní rozpoložení jedince (násilí, pornografie)
- vlivy celospolečenské a kulturní (vliv na jazykovou kulturu, sdílené společenské hodnoty, stabilitu společnosti, sport apod.)
- činnost „mediální poradny“ (jak rozpoznat návyky mediální konzumace a jak je měnit)

- příprava televizní či rozhlasové diskuse na téma „vliv médií“ (vliv násilných obsahů, vliv médií na rodinný život, vliv médií na podobu sportu apod.)

ROLE MÉDIÍ V MODERNÍCH DĚJINÁCH (vědomí postavení médií ve společnosti)

- čím se liší postavení člověka v tradiční a moderní společnosti: význam knihtisku, význam vysílání, význam digitalizace, kontinuální využívání tradičních a digitálních médií
- co to je masová společnost (masová kultura, masová komunikace), význam northcliffovské revoluce
- moderní společnost a svoboda projevu: zda mohou být média nezávislá a odpovědná
- kdy vzniká bulvár a kde se toto označení vzalo
- jak společnost komunikovala: od posunků přes řeč, písmo, tisk a vysílání k internetu
- která média se v současnosti podílejí na formování našich představ o dění ve světě a proč
- média a dějiny: proč se agresor snaží obsadit redakce, proč se v nepřehledných, zlomových okamžicích uplatňuje rozhlas
- role médií v dějinách obce

Příloha č. 2: Seznam oslovených gymnázií Středočeského kraje (tabulka)

Název organizace
Gymnázium, Benešov, Husova 470
Gymnázium, Vlašim, Tylova 271
Gymnázium Joachima Barranda, Beroun, Talichova 824
Gymnázium Václava Hraběte, Hořovice, Jiráskova 617
Gymnázium Václava Beneše Třebízského, Slaný, Smetanovo nám. 1310
Gymnázium, Kladno, nám. Edvarda Beneše 1573
Gymnázium, Český Brod, Vítězná 616
Gymnázium, Kolín III., Žižkova 162
EDUCAnet - Soukromé gymnázium Kladno, s.r.o.
Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická, Čáslav, Masarykova 248
Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora, Jaselská 932
Dvořákovo gymnázium a Střední odborná škola ekonomická, Kralupy nad Vltavou,
Gymnázium Františka Palackého, Neratovice, Masarykova 450
Gymnázium Jana Palacha, Mělník, Pod Vrchem 3421

Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, Mladá Boleslav, Palackého 211
Gymnázium, Mladá Boleslav, Palackého 191/1
Gymnázium, Mnichovo Hradiště, Studentská 896
Gymnázium Jiřího z Poděbrad, Poděbrady, Studentská 166
Gymnázium, Nymburk, Komenského 779
Gymnázium J.S.Machara, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Královická 668
Gymnázium, Čelákovice, J.A. Komenského 414
Gymnázium, Říčany, Komenského náměstí 1/1280
Gymnázium Hostivice, příspěvková organizace
Gymnázium a Střední odborná škola ekonomická, Sedlčany, Nádražní 90
Gymnázium Karla Čapka, Dobříš, Školní 1530
Gymnázium pod Svatou Horou, Příbram II, Balbínova 328
Gymnázium, Příbram, Legionářů 402
Gymnázium J. A. Komenského, Nové Strašecí, Komenského nám. 209
Gymnázium Zikmunda Wintra, Rakovník, nám. J. Žižky 186
OPEN GATE - gymnázium a základní škola, s.r.o.
Církevní gymnázium sv. Voršily
EKO Gymnázium a Střední odborná škola Multimediálních studií
Waldorfská škola Příbram-Základní škola, Gymnázium a Střední odborné učiliště Příbram

Příloha č.3: Plné znění dotazníku (text)

DOTAZNÍK

Škola (název + město): Vyučované předměty: Věk: Aprobace:

Oddíl A

1. Co by podle vás mělo být účelem mediální výchovy? *otevřená odpověď*
2. Jste seznámeni s tematickými okruhy průřezového tématu Mediální výchova, jak jej definuje Rámcový vzdělávací program pro gymnázia?
3. Jakou formou je (oficiálně dle ŠVP) mediální výchova realizována ve výuce na vašem gymnáziu? *výběr zvýrazněte barvou či podtrhněte*

Integrace do jiného/jiných vyučovacích předmětů

Samostatný vyučovací předmět

Realizace formou projektové výuky

Kombinací výše zmíněných možností – prosím vypište:

- a. V případě, že Mediální výchova je náplní samostatného předmětu, jak je to tento koncipován (pro které ročníky je určen, je povinný/volitelný?)

-
- b. V případě, že výuka probíhá formou projektu, kdo tento projekt realizuje?

-
- c. V případě, že je integrován do jiných předmětů, do jakých?

-
- 4. Je na vaší škole kromě výše zmíněných způsobů výuky mediální výchovy tato realizována i jinak (např. dobrovolnou aktivitou „kroužkem“ – školní časopis, školní televizní či rozhlasové vysílání atd.)?
- 5. Jak často se věnujete se ve vaší výuce (v jakékoliv formě) problematice médií?
výběr zvýrazněte barvou či podtrhněte

nikdy zřídka občas poměrně často velmi často

- 6. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „nikdy“, svou odpověď prosím zdůvodněte (např. nepříjde mi to důležité, nezbývá na to čas, nemám dostatek znalostí či podkladů, nevím jak na to atp. Nebojte se napsat skutečné důvody.)
otevřená odpověď
- 7. Jak často využíváte k výuce mediální výchovy cizí zdroje (náměty, předpřipravené lekce, inspirace k realizaci atp.)?

nikdy zřídka občas poměrně často velmi často

- 8. Jaké konkrétní zdroje (odborné knihy a články, učebnice, metodické příručky, mediální produkty pro analýzu a jakékoliv další materiály) využíváte k výuce mediální výchovy? *otevřená odpověď*
- 9. Pokud jste v otázce č. 5 neodpověděl/a „nikdy“: Je nabídka dostupných zdrojů (tj. které znáte) týkajících se mediální výchovy poskytujících
 - a. teoretické zázemí pro pedagogy ANO/NE
 - b. náměty, inspirace pro výuku ANO/NE

dostatečná?

- 10. V případě, že nabídka zdrojů, ke kterým máte přístup, pro vás není dostatečná, co konkrétně vám chybí? *otevřená odpověď*

11. Ocenil/a byste shrnující dokument, který by obsahoval dostupnou českou literaturu k problematice mediální výchovy a seznam internetových zdrojů, z kterých je možno čerpat inspiraci k výuce či přímo předpřipravená témata lekcí? (ANO/NE/NEVÍM)
12. Setkal/a jste se někdy s dokumentem Doporučené očekávané výstupy – Mediální výchova (DOV existují pro všechna průřezová témata zvláště)? (ANO/NE/NEVÍM)
13. Je vám tento dokument užitečný/Myslíte, že by pro vás mohl být užitečný? (ANO/NE/NEVÍM)
14. V čem podle vás spočívá hlavní přínos mediální výchovy? *otevřená odpověď*

Oddíl B

Pokud nebude uvedeno jinak, odpovídejte prosím čísla 1-5 dle míry, do jaké s daným výrokem ne/souhlasíte. (obdobně jako známkování ve škole)

1 ANO	2	3 ?	4	5 NE
Souhlasím	Spíše souhlasím	Nemám jasný názor/nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím

15. Práci s průřezovým tématem mediální výchova ve výuce pokládám za důležitou.
16. Charakteristika průřezového tématu Mediální výchova je pro mne srozumitelná (mám jasnou představu o tom, co by měla výuka MV žákům přinést).
17. Daří se mi propojovat mediální výchovu s výukou specializovaných předmětů.
18. Na uplatnění průřezového tématu ve výuce specializovaného oboru dokážu najít dostatek času.
19. S uplatňováním mediální výchovy (problematiky médií) ve své výuce nemám žádný problém.
20. Daří se mi žáky problematikou médií/mediální výchovy zaujmout.
21. Při práci s průřezovým tématem mediální výchova se vždy cítím jistě.
22. Pro výuku mediální výchovy mám naprosto dostačující znalosti.

23. Ve výuce mediální výchovy kladu důraz především na tvorbu mediálních produktů – novinové články (např. do školního časopisu či na webový portál školy), audio/video nahrávky apod.
24. Ve výuce mediální výchovy kladu důraz především na kritický rozbor existujících mediálních produktů (zpravodajství, reklama, novinové články atd.)
25. Při výuce průřezového tématu mediální výchova se věnuji tematické oblasti/em (vyberte všechny, u kterých platí):

Média a mediální produkce (aktivní pronikání do zázemí veřejné komunikace) ANO/NE

Mediální produkty a jejich významy

(citlivé vnímání souvislostí v nestrukturovaném sociálním prostředí) ANO/NE

Uživatelé

(vědomí síly a významu aktivního přístupu ke všem podnětům) ANO/NE

Účinky mediální produkce a vliv médií

(aktivní přístup k utváření vlastního intimního i společenského prostředí) ANO/NE

Role médií v moderních dějinách (vědomí postavení médií ve společnosti) ANO/NE

26. Tematické okruhy z mediální výchovy uplatňuji ve své výuce systematicky a promyšleně.
27. Jak často uplatňujete témata mediální výchovy ve vaší výuce plánovitě, s předem promyšleným záměrem?

nikdy **zřídka** **občas** **poměrně často** **velmi často**

28. Jaké z metod uplatňujete při výuce průřezového tématu Mediální výchova nejčastěji. (Vyberte prosím max. 3 nejčastější metody a zvýrazněte barvou či podtržením).

hraní rolí	mediální deník
simulace	případová studie
diskuse	referát
myšlenková mapa	výklad prostřednictvím řízeného
obsahová analýza	rozhovoru
panelová diskuse	skupinová práce
brainstorming	kreativní produkce

frontální výklad

případová studie

psaní esejů

volné psaní

tvorba mediálních sdělení a produktů

příprava mediálních projektů

stáže v redakci

jiné (vypište).....

Příloha č. 4: Otázka č.5 - Jak často se věnujete se ve vaší výuce (v jakékoliv formě) problematice médií?

Příloha č. 5: Otázka č.7 - Jak často využíváte k výuce mediální výchovy cizí zdroje (náměty, předpřipravené lekce, inspirace k realizaci atp.)?

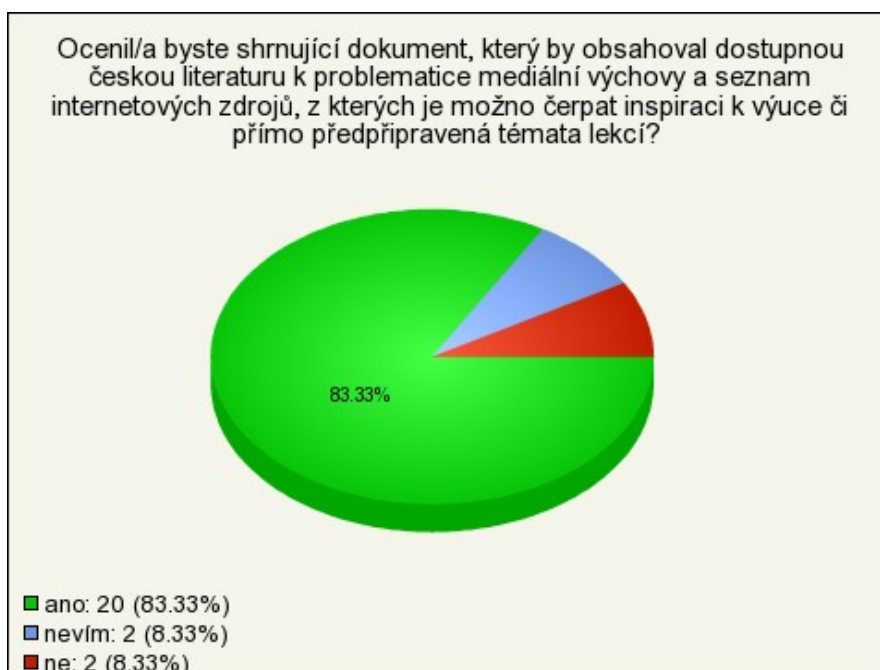
Příloha č. 6: Otázka č. 9a - Je nabídka dostupných zdrojů (tj. které znáte) týkajících se mediální výchovy poskytujících teoretické zázemí pro pedagogy dostatečná?

Příloha č. 7: Otázka č. 9b - Je nabídka dostupných zdrojů (tj. které znáte) týkajících se mediální výchovy poskytujících náměty, inspiraci pro výuku dostatečná?

Příloha č. 8: Otázka č. 11 - Ocenil/a byste shrnující dokument, který by obsahoval dostupnou českou literaturu k problematice mediální výchovy a seznam internetových zdrojů, z kterých je možno čerpat inspiraci k výuce či přímo předpřipravená témata lekcí?

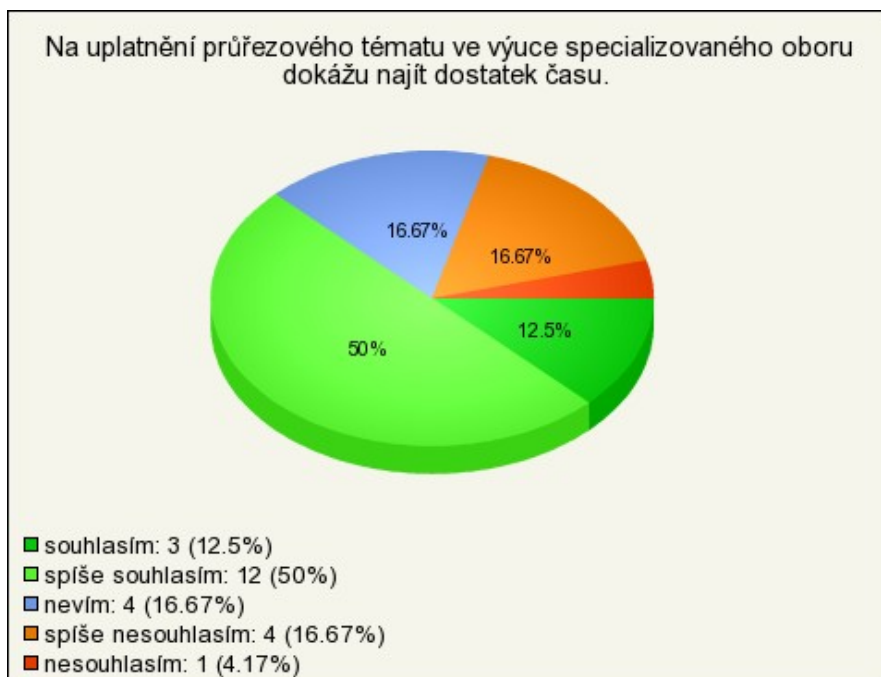
Příloha č. 9: Otázka č. 15 – Práci s průřezovým tématem mediální výchova ve výuce pokládám za důležitou.

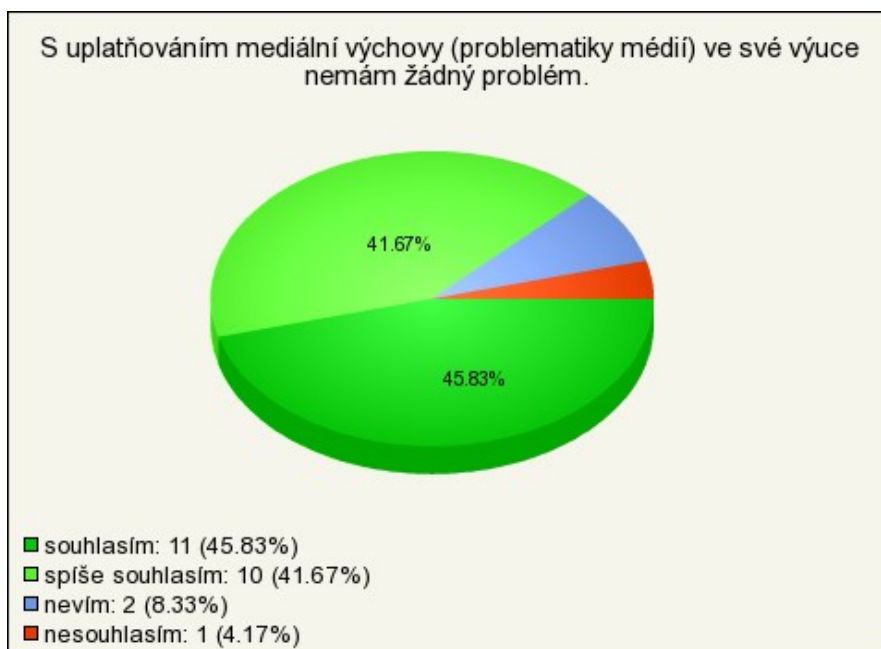
Příloha č. 10: Otázka č. 17 – Daří se mi propojovat mediální výchovu s výukou specializovaných předmětů.

Příloha č. 11: Otázka č. 18 – Na uplatnění průřezového tématu ve výuce specializovaného oboru dokážu najít dostatek času.

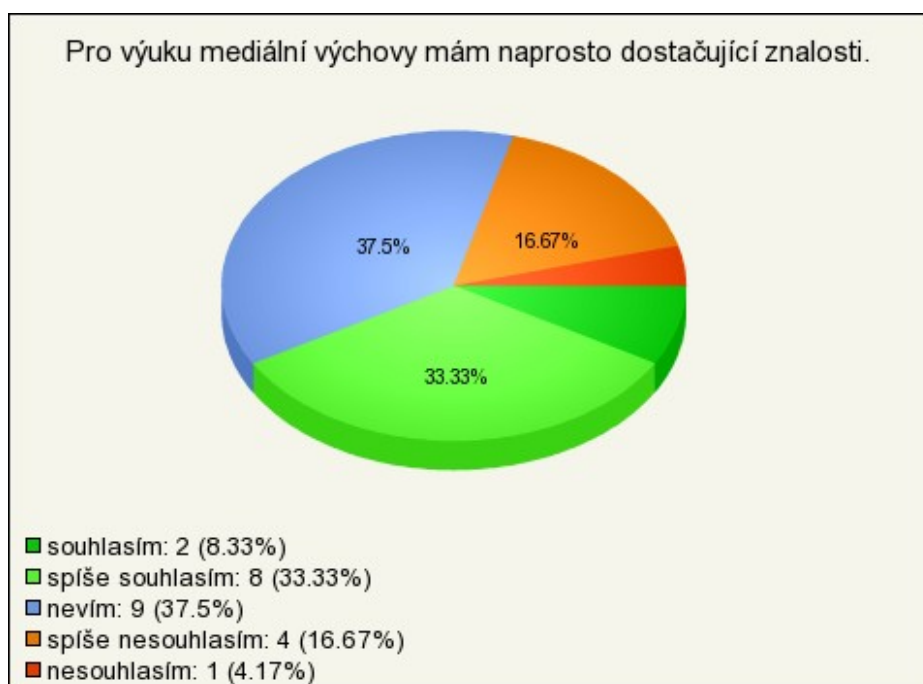
Příloha č. 12: Otázka č. 19 – S uplatňováním mediální výchovy (problematiky médií) ve své výuce nemám žádný problém.

Příloha č. 13: Otázka č. 21 – Při práci s průřezovým tématem mediální výchova se vždy cítím jistě.

Příloha č. 14: Otázka č. 22 – Pro výuku mediální výchovy mám naprosto dostačující znalosti.

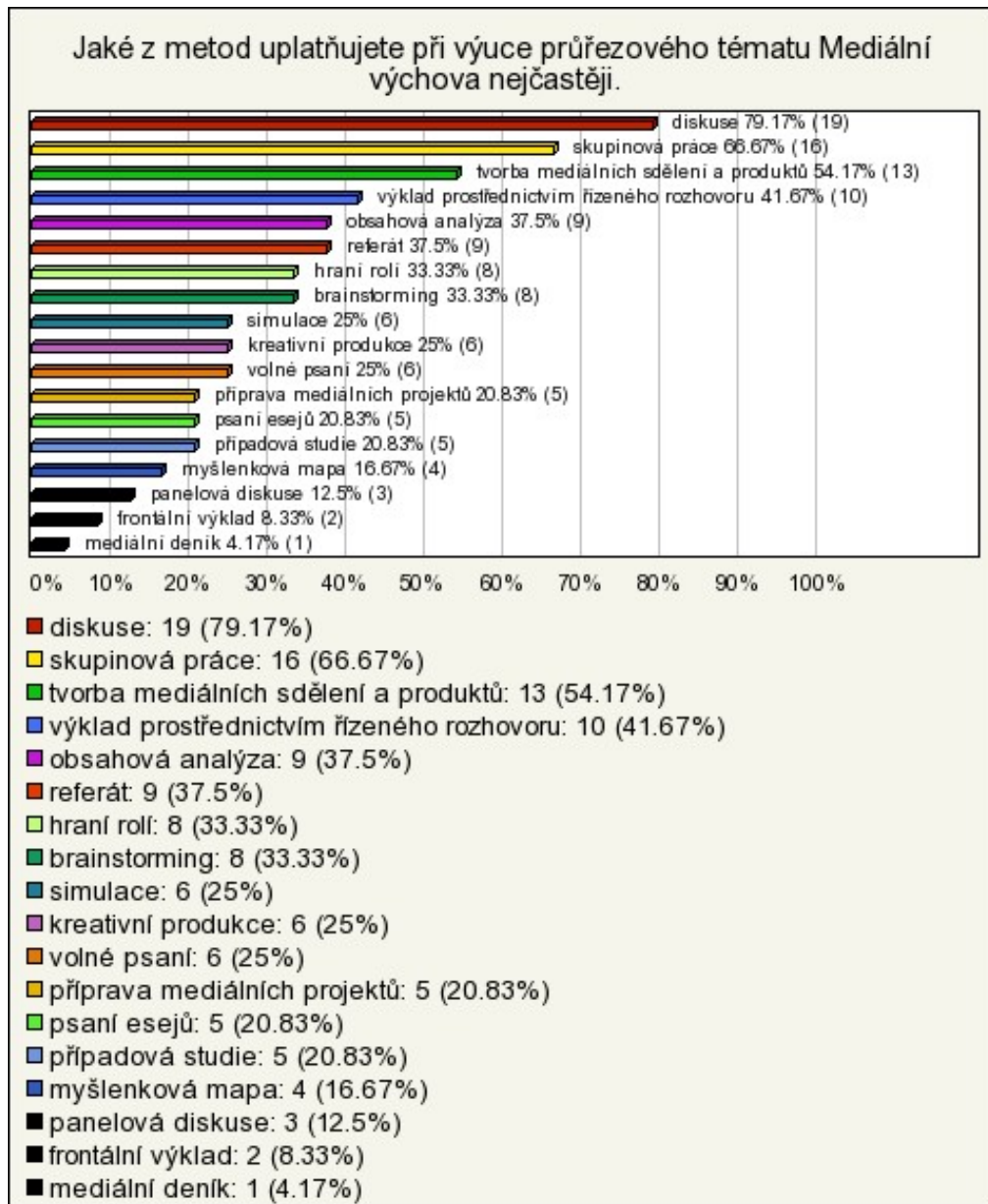
Příloha č. 15: Otázka č. 23 – Ve výuce mediální výchovy kladu důraz především na tvorbu mediálních produktů – novinové články (např. do školního časopisu či na webový portál školy), audio/video nahrávky apod.

Příloha č. 16: Otázka č. 24 – Ve výuce mediální výchovy kladu důraz především na kritický rozbor existujících mediálních produktů (zpravodajství, reklama, novinové články atd.)

Příloha č. 17: Otázka č. 28 – Jaké z metod uplatňujete při výuce průřezového tématu Mediální výchova nejčastěji (max. 3 nejčastější metody).

Příloha č. 18: Rozhovory s pedagogy – přepis.

Rozhovor č.1 - PhDr. Josef Fryš

Mediální výchova v produkčním přístupu: školní televizní vysílání GymTv

Můžete nám blíže popsat projekt školní televize?

Školní televize pracuje sedmý rok na gymnáziu. Má prostě takové dvě priority. Ta první je tvoření pravidelného měsíčního televizního zpravodajství a ta druhá je správa takového vlastního webového portálu, který víceméně funguje jako zpravodajský web školy, kde se zveřejňují informace o dění ve škole. Vlastně ta informovanost veřejnosti a studentů a učitelů, to jsou takové – to je takový ten hlavní cíl, který vyplývá z té práce školní televize, ve smyslu vytváření zpravodajství televizního a taky toho webového, takže to je ten hlavní účel. Informovat vlastně o veškerém dění ve škole. Ta televize se neomezuje jenom na tohle, protože kromě toho jednak ještě pořádáme projekty. Ten projekt se jmenuje „Jak se dělá televize aneb setkání školních televizí“ pod záštitou České televize, kdy dosud jsme vlastně uspořádali dva ročníky, třetí se připravuje. Spočívá taky v natočení dokumentárního filmu o gymnáziu pod názvem „Kdo je gymnázium“. Ten vznikl v roce 2005 a byl poté aktualizován vlastně do této současné doby dvakrát, tak jak se vlastně aktuální situace, tak jak se ta škola proměňuje, chystáme čtvrtou verzi. Plus teda natáčíme, pokud je čas a pokud je ta možnost, různé záznamy ze školních akcí, jako jsou občas maturitní plesy, jako jsou určitě školní akademie, sportovní, kulturní a případně některé další události. Ale tou prioritou zůstává to zpravodajství.

Pokud se nepletu, školní televize funguje jako volnočasové sdružení, je to tak?

Fungujeme na bázi kroužku, takže mimoškolní aktivita. Studenti podle vlastního zájmu se hlásí, že chtějí pracovat ve školní televize. Vypadá to tak, že jednou týdně se scházíme na redakčních poradách. Ty porady trvají zhruba tak jednu až dvě hodiny, podle toho, kolik je práce, podle toho, kolik se toho děje. A průběžně během těch týdnů studenti podle úkolů, které mají zadány, tak natáčejí ty reportáže, nebo píší články a fotí fotodokumentaci těch školních akcí. Taky vlastně máme rozplánovány - s tím že...Vrcholem té práce vždycky jsou jednak ta plánovací porada, která je obvykle začátkem měsíce, kde se tedy rozdělí úlohy, to pokrytí těch jednotlivých školních akcí lidmi. A během těch dalších tří, dvou týdnů se to hodnotí a doplňují se tam akce. Ke

konci měsíce nastává takovéto – ta blížící se uzávěrka, moderování, protože zprávy jsou klasicky moderované, takže se tam klasicky předtáčejí ty vstupy do studia a pak vlastně nastává ta fáze střihu a finální úpravy. Obvykle první středu v měsíci by to zpravodajství televizní, které je rozšířeno jednak prostřednictvím té velké televize, která je ve vestibulu či foyer školy. Tam mohou učitelé i studenti zprávy sledovat. Snažíme se je také během jednoho dvou dnů zveřejnit na webu a plus je přebírá i regionální televize Fonka a web Příbram.cz. Co se týče té práce fotografického a textového zpravodajství, tak na to máme, že, vlastní webové stránky www.gymtv.pb.cz, kde máme takovou snahu, aby každá akce, která se ve škole koná, se tam objevila, což se nám pořád ještě nedaří, protože těch akcí je strašně moc. Ale je to tak, že jednak se buď se té akce přímo zúčastní naši studenti, redaktoři, nebo máme domluvené spolupracovníky ve třídách, anebo případně přes kolegy vyučující získáváme informace, případně nějaké fotky. Ať už jsou to různé olympiády, vědomostní soutěže, ať už jsou to různé kulturní akce, besedy, přednášky, exkurze, nebo třeba maturity nebo různé události jiné, tak všechno se snažíme pokrývat a to jak tou fotodokumentací, tak textem.

Máte v rámci redakčního týmu pevně rozdělené role či funkce?

Zatím celých těch sedm let se snažíme ty funkce nějakým způsobem proházovat, nebo tak, aby nebyly stabilní. Je to z toho důvodu, že – samozřejmě takhle máme hierarchii v té redakci, kdy jsem já jako vedoucí, pak je šéfredaktor, pak je zástupce šéfredaktora, ale jinak je to víceméně každý měsíc jiné, to znamená nemáme fixně dané kameramany nebo reportéry nebo autory těch textových příspěvků. Je to z toho důvodu, abychom měli jistotu, že všichni umějí všechno a to v tom počtu, v jakém to děláme a při takové té fluktuaci studentů, tak jak přicházejí a odcházejí, prostě není čas ani příležitost, abychom tak nějak se dokázali specializovat, to znamená, že mám-li deset studentů, kteří se toho aktivně účastní, tak v podstatě těch akcí je tu tolik, že prostě nemáme kapacitu na to, abychom mohli někam vysílat neustále stejné lidi. Neřekl bych, že je to pak nějaký výrazný úbytek na kvalitě potom. Je to možná trošku nevýhoda v tom, že oni nedokážou úplně se třeba tak orientovat, co kde, co brát mohli. Na druhou stranu my tím máme zajištěnou takové to širší pokrytí těch akcí a to je priorita.

Kolik je aktuálně do projektu školní televize zapojeno lidí?

Já jsem počítal, že třeba v tomhle školním roce, protože jsem teď panu Hrubému [zástupce ředitelky] odevzdával výkaz, prošlo tou televizí 20 lidí, z toho takových těch

stálých a aktivních přispěvatelů nebo redaktorů je zhruba deset a ten počet celých těch sedm let přibližně odpovídá, že vždycky se to ustálí na těch deseti. Je to různé. Máme studenty z primy, máme studenty, které čeká maturita, takže už teď nechodí. Ten rozptyl je tam celých osm let, s tím samozřejmě někdo přijde a během dvou měsíců odejde s tím to není práce úplně pro něj, protože to, co potřebujeme jsou lidi, kteří mají čas a kteří jsou flexibilní zejména časově a někteří to zkrátka třeba nedokážou skloubit s různými dalšími aktivitami, což je pochopitelné. Takže, jsou lidé, kteří nám drží nějakým pátým rokem a jsou lidi, kteří chodí do druháku a přišli teď v dubnu, že by rádi chodili. Říkám jim, proč nepřišli dřív a oni, že přemýšleli, přemýšleli...tak říkám, hlavně že jste se rozmysleli a jsme rádi, že vás tu máme. Tak to zkuste...ale já jsem už na to zvyklej, že prostě říkám, uvidíte první měsíc, dva, jak vám to vyhovovat a pak prostě budete chodit dál, nebo nebudete. Asi tak.

Zmínil jste pozice šéfredaktora a jeho zástupce, jaké mají kompetence a jak máte v rámci redakce rozdělené funkce?

Konkrétně v tuto chvíli to vypadá tak, že šéfredaktor je víceméně zodpovědný za celou tu webovou část toho zpravodajství, kdy vlastně díky němu se to podařilo nějakým způsobem trochu rozchodit, i na základě jiného redakčního systému, než jsme měli, takže tam to teď funguje bezvadně. Jinak ale ty kompetence jsou víceméně symbolické. Ne, že by tam byla nějaká zodpovědnost, ale je to tak, že na druhou stranu redaktoři vědí, na koho se obracet a my víme kdo jakoby zodpovídá za fungování té redakce a v případě, že já třeba nejsem na redakčních radách přítomen, tak oni pak vedou celou tu poradou, takže asi tak. Řekl bych, že je to třeba z padesáti procent kosmetická funkce, ale všechno je o lidech. Momentální šéfredaktor je natolik schopný, že si to zaslouží nejen kosmeticky, ale díky té práci, kterou odvádí.

Jak vaše práce konkrétně vypadá? Hovoříte předem například o tom, jak konkrétní téma v reportáži zpracovat?

Oni znají takovou tu klasickou strukturu té klasické reportáže, znají ty postupy, kdy vlastně pokud mají možnost na tu akci jít, tak tam jdou buď ve dvou, nebo samostatně, pokud to situace jinak neumožňuje. A oni vědí, že mají tu akci sledovat, že mají najít někoho, kdo je za tu akci zodpovědný, natočit s ním rozhovor, z toho rozhovoru si vzít základní informace, které pak zpracují do toho asynchronu, to znamená do toho komentáře k té reportáži. Vědí, že mají vyhradit určitý prostor i tomu

člověku, s kterým ten rozhovor dělají, že ten se v té reportáži taky musí či měl by se objevit. Ví, jaké penzum ilustračních záběrů mají natočit.

My se vždycky na začátku školního roku snažíme nové tváře v tomto smyslu proškolit s tím, že se také snažíme vysílat na ty jednotlivé akce vždycky, pokud jdou ve dvojicích, někoho z těch zkušenějších tak, aby si to vzájemně předávaly, což je takové to největší úskalí, že studenti odcházejí ve chvíli, kdy se prostě vycvičí a jsou schopni to dělat na vysoké úrovni, tak to je pak trošku problém.

Zaškolení do práce v redakci tedy probíhá jednou za rok?

Ano. Tedy samozřejmě pokud studenti projeví zájem a přijdou průběžně do redakce, tak – pokud je jich víc – tak to udělám samozřejmě příležitostně, nebo na základě předávání zkušeností od zkušenějších členů týmu těm méně zkušeným.

Dostali jste v průběhu práce i k reportážím, které šly za hranici čistého zpravodajství, myslím tím ke komentářům či publicistické práci?

Musím říct, že k tomu jsme se zatím příliš nedostali. Tím prvořadým cílem je především utvářet mediální obraz školy. A tak nějak informovat nejen studenty, ale čím dál víc je důležité informovat i veřejnost o tom, co se v té škole děje. Abychom si vybírali nebo vymýšleli, případně nějakým způsobem vytvářeli nějaké vlastní kauzy, nebo něco takového, k tomu jsme nedostali.

Mně jen napadlo, jestli se vůbec objevují takové podněty, třeba potenciálně kontroverzní ve vztahu k vedení školy apod.

Pár takových věcí bylo, namátkou – ale to jsou jako kontroverzní věci hodně v uvozovkách – věci typu proč se ve škole netřídí odpad, proč netřídíme plastové lahve a tak. To je jedna z těch mála věcí. Říkám, není to naší prioritou. Takže ne. Fakt je ten, že struktura těch zpráv se za těch sedm let jednak poměrně ustálila, během těch posledních tří let na druhou stranu trošku i vyvinula. Nastartovali jsme spolupráci s Diginávsí České televize, s tím webovým projektem, takže jsme se vždycky dohodli, že jedna reportáž nebude pokrývat dění ve škole, ale půjde i takzvaně za humna do města a okolí, takže různé akce, které se v Příbrami a okolí dějí se občas snažíme pokrýt, pokud nám síly stačí a třeba i předvést v televizi a poslat teda na web České televize. Ale do nějaké investigativní žurnalistiky jsme se zatím tedy nepustili.

Jaké časové nároky klade vedení takového zájmového kroužku na vás?

Docela je toho dost. Vzhledem k tomu, že většinou ty zprávy, respektive příspěvky a vždycky teda finální verzi zpráv mám, co se týče střihu, na starosti já, takže to je pak víkend v tahu víceméně, před tím vysíláním. Jinak průběžně se snažím koordinovat tu práci a hodně nějakým způsobem obstarávat ten web. S Vaškem, šéfredaktorem, jsme asi takoví hlavní dva motory. Takže nedokážu říct, kolik je to hodin měsíčně. Asi bychom se dostali...v řádu desítek hodin. Fakt, že ta práce je docela rutina, takže obyčejně teď v jarních měsících už dost nadávám. Osmý, devátý, desátý zprávy školní roku, to je už fakt krize. Na druhou stranu při vědomí, že děláme něco, co lidi sledují a co je potřeba z hlediska tváře té školy na veřejnosti, tak děláme, co můžeme.

A jak je oficiálně kroužek veden, jaká je časová dotace?

My máme na gymplu dva typy kroužků. Jedny, které si platí studenti sami. Ten druhý, to jsou kroužky, které přispívají k takovému tomu zvuku školy či utváření obrazu školy, což jsme my jako školní televize, dramatický kroužek a školní orchestr. Ty jsou financovány ze školy. Dostáváme tedy normálně plat ze školy. Ta hodinová dotace je v podstatě dvě hodiny týdně, což samozřejmě nepokrývá čas, který na tím skutečně musí člověk strávit.

Jaké máte technické zázemí, jak vám v tomto vychází škola vstříc?

Škola nám hodně vyšla vstříc během rekonstrukce budovy, kdy vlastně jako důsledek jsme dostali dvě místnosti, ve kterých původně sídlila výuka estetické výchovy. Tyhle ty místnosti jsme si upravili vlastními silami i vlastními náklady k obrazu svému. Já nesmírně oceňuju tenhle krok školy, protože k té práci je to potřeba. Před tím jsme byli v tom bunkru dole [proti-atomový kryt], to vlastně ideální moc nebylo. Co se týče technického vybavení, částečně je to majetek školy – díky SRPDŠ, díky škole jako takové. Částečně je to víceméně soukromý majetek můj.

Jak myslíte, že participace na vytváření školní televize pomáhá studentům k rozvoji kompetencí ve vztahu k mediální výchově? Jakých konkrétně?

Tak oni asi se seznamují s nějakými základními postupy, základními postupy zpravodajskými, tvorby reportáží nebo vůbec těch útvarů zpravodajských. Takže určitě to přispívá k takové té jejich vybavenosti slohové, stylistické. To je jedna věc. Určitě to

přispívá k jejich kompetenci takové té občanské a sociální, kdy získávají rozhled, takový trošku světový názor. Navíc se dostávají do kontaktu s různými osobnostmi, s různými dalšími osobnostmi, s různými dalšími institucemi. Takže tohle jim určitě hodně pomáhá. No a samozřejmě tím získávají vhled do té mediální problematiky a někteří z nich, někdy i úspěšně, později studují na různých školách mediálně zaměřených, možná i marketingově. Takže máme několik studentů, kteří se rozhodli v téhle práci pokračovat.

Myslíte, že studenti prací ve školním médiu získávají širší povědomí o tom, jak fungují skutečná média?

Já bych to nepřeceňoval. Určitě získávají povědomí o tom, co je objektivní, co není objektivní reportáž, jak pracuje reportér, o tom, jak má vypadat ať už tedy televizní nebo potom textová reportáž, co všechno tam musí být a co tam nesmí chybět. Ale řekl bych, že v tomhle je spíš přínosem taková ta projektová část. Ty dva ročníky dosud proběhlé toho projektu Jak se dělá televize, kdy oni mají možnost se setkat s těmi profesionály z České televize, která převzala záštitu. A díky těm besedám s odborníky na poli reportérském, moderátorském, stříhovém, kameramanském, režisérském. Tohle je asi pro ně velký přínos.

Vrátil bych se ještě na moment k práci na redakční poradě. Kdo rozhoduje o finální podobě jednotlivých příspěvků?

Většinou je to tak, že scénář ke konkrétní akci si napíší sami, to znamená ten komentář k tomu. Sami si ho namluví a rozhodnou se o tom, co poví oni a co poví člověk, se kterým pořizují rozhovor, takže do toho já jim, až na výjimky, nezasahuju. Ty výjimky jsou situace, kdy se třeba jedná o někoho, kdo je méně zkušený a potřebuje to trošku korigovat. Já ve výsledku tedy dostanu ten komentář, dostanu scénář a dostanu natočené záběry a rozhovor a to pak sestřihám dohromady.

Provádíte také reflexi výsledků redakční práce?

Provádíme. Snažíme se každé vydání zpráv analyzovat tím, že si ho zpětně potom pouštíme a komentujeme ho.

Rozhovor č.2 - PhDr. Josef Fryš

Mediální výchova jako samostatný předmět „médiá a my“.

Jak je předmět „médiá a my“, který vyučujete, koncipován?

Předmět je stanoven jako volitelný pro třetí ročníky. Týdenní dotace jsou dvě hodiny, které se učí v celku. Já se snažím držet toho našeho ŠVP, kde vlastně tu část věnovanou mediální výchově, respektive volitelnému předmětu „médiá a my“ jsem si napsal sám, takže v podstatě vycházím z těch svých představ. Ty představy do značné míry kopírují takové to klasické rozvržení mediální výchovy od vlastně bloku, který je věnován typům médií a vůbec problematice, co to médiá jsou a co nejsou a co tam patří, přes stručnou historii médií, až po jednotlivé typy médií, respektive masmédií, abych byl přesnější, kde se snažíme studenty seznamovat s těmi nejdůležitějšími hráči na tom mediálním poli, možná na mediálním trhu v každém tom jednotlivém typu médií, takže se dozvídají určitě základní informace o těch nejdůležitějších institucích, ať už jsou to jednotlivé typy periodik, televizí, rozhlasu, samozřejmě internetu. To je taková první část. Ta druhá část, která během toho školního roku nastává, je část, která se věnuje jednak lehce, protože se snažím je tím úplně nezahlcovat, legislativě, která se týká médií a pak zejména problematice toho mediálního trhu, to znamená otázka reklamy, otázka faktorů, které jaksí hýbají těmi médii, to znamená téma jako je sledovanost, návštěvnost, poslechovost a jak na tom vlastně závisí potom podoba a struktura toho programu, vysílání, toho média jako takového. A pak je taková ta třetí část, to je taková ta praktická, kdy se snažíme třeba analyzovat televizní zpravodajství, porovnávat, analyzovat reklamy a vůbec prakticky trošku aplikovat ty nabyté znalosti. Letos nebyl předmět médiá a my z důvodu nezájmu studentů otevřen, před tím jsem odučil dva ročníky.

A jakým způsobem ta analýza probíhá, co za jevy si prostřednictvím analýzy ukazujete?

Ukazuju to například na televizním zpravodajství, kdy máme k dispozici jedno vydání dejme tomu Událostí nebo Televizních novin ze dne, na kterém se domluvíme. Oni si to všechno ten den zhlédnou, aby na to byli připraveni. My se na to pak samozřejmě podíváme ještě společně a můžeme buď porovnávat jednotlivé relace z hlediska témat a z hlediska jejich uspořádání, nebo se pustit do analýzy jednoho z těch zpravodajství, kdy nějakým způsobem zhodnotíme výběr témat, šíři jejich zpracování a

jejich uspořádání, nějakou tu hierarchii a bavíme se o tom, na jakém základě se třeba editor toho vydání rozhodl pro toto konkrétní uspořádání. To je jedna věc a druhá věc je pak, že třeba hledáme prvky infotainmentu, říkáme si, zda je ten příspěvek takový, jaký bychom očekávali, do jaké míry je vulgarizován, do jaké míry naopak třeba naplněn zpravodajskými klišé, takovými těmi tradičními postupy.

Zmínil jste, že část Školního vzdělávacího programu, která se týká mediální výchovy, jste sám psal. Z jakých podkladů jste přitom vycházel?

Já jsem hodně postupoval jednak hodně podle toho, co jsem si tak jako myslel, že by tam mělo být a pomůckou mi v tom byla právě ta publikace Jiráka a Mičienky Rozumět médiím, která obsahuje poměrně dobré aktivity na mediální výchovu.

Máte pocit, že tato publikace poskytuje dostatečné teoretické zauzení pro pedagogy?

Já myslím, že jo. Stoprocentně na úrovni základní školy a v podstatě dostačující na té střední škole taky. V téhle hloubce, v jaké si můžeme dovolit do toho jít, tak víceméně ano. S tím tam jsou i odkazy na další zdroje, ať už internetové nebo legislativu.

Říkal jste, že jste zatím vyučoval předmět média a my během dvou let, kolik do něj bylo zapsáno studentů?

Většinou to bývá kolem dvanácti lidí, takže dohromady nějakých pětadvacet. Ono bývalo dříve zvykem otvírat kurzy při naplnění minimálně dvanácti lidmi. Teď už se otvírá, pokud je zájem, kurz i pro osm, devět lidí.

A jak na kurz reagovali studenti, jakým způsobem ho hodnotili?

Ony jsou vždycky takové dvě sorty studentů. Jedni si to vezmou jako únikovku a druzí jsou ti, kteří třeba se tomu hodlají věnovat. Většinou je to tak půl na půl možná...asi jo. Takže pak samozřejmě ta spolupráce s pasivnějšími studenty je taková trošku problematičtější, na druhou stranu tak je to v každém předmětu a tak to prostě funguje a my jako učitelé tohle musím umět řešit, takže když nezbyvá nic jiného, je třeba studenty zapojit povinně, takže se řekne „ty budeš dělat tohle, ty zas tohle“, takže nominujete úlohy jednotlivým lidem. Myslím si, že ta práce byla celkem vyrovnaná a měla taková celkem dobrý pozitivní efekt.

Jak výuka vypadá konkrétně? Soustředíte se na analýzu konkrétních mediálních produktů, frontální výklad faktografie, nebo...?

Tak vzhledem k tomu, že se snažím zapojovat studenty, tak ta práce spočívá spíš na nich. Oni si ty informace připravovat, dohledávat nebo předhledávat spíš a pak je nějakým způsobem dáváme dohromady. Ten frontál je tam samozřejmě taky, že jo. Vzhledem k tomu, že je to seminář, ne přednáška, tak ta spolupráce mezi těmi studenty je tam dost výrazná. Ať už formou referátu, ať už formou nějakých dílčích úkolů, které si mají připravit na příští hodinu.

Jakým způsobem probíhá práce při rozboru konkrétního mediálního obsahu?

Studenti, kteří mají v danou chvíli za úkol vytvořit, provést analýzu, tak ji předvedou a vlastně buď po jednotlivých etapách nebo po celém bloku následuje diskuse, takže je to opravdu hodně o názorech studentů, o té diskusi mezi těmi, kteří to mají za úkol a kteří to sledují. Tam záleží na tom, jak velký obsah mají sledovat. Jestli o tom průběžně diskutovat, nebo potom až najednou, ale vždycky tam ta diskuse je.

V jaké roli pak vystupujete v diskusi vy?

Asi je to role nějakého moderátora nebo případně usměrňovatele, ale nesnažím se příliš být aktivní, respektive pokud je tam možnost, tak to nechám na studentech. A pak je výhodou, pokud jsou tam lidi, kteří opravdu vědí, proč tam jsou a mají o to zájem. To pak jako se dokážou i ti ostatní mobilizovat.

V rámci RVP jsou vymezeny 4 základních tematické okruhy (přečteny z RVP). Kterým z nich se ve výuce věnujete?

Já myslím, že nějakým způsobem je tam zahrnuto všechno. Určitě ten čtvrtý bod, ty účinky médií v moderních dějinách, že jo, tak tomu se člověk nevyhne. Ať už se probírá manipulace nebo něco takového, tohle jsou krásné příklady toho, jak vlastně média pracují s veřejností. Takže já myslím, že nějak zhruba jsou tam ty čtyři části pokryty.

Kromě publikace Rozumět médií znáte ještě nějakou jinou publikaci?

Mám ještě dvě, jejich názvy si ale z hlavy nepamatuju. Ale ta zmíněná publikace hodně pomohla v tom, že si člověk mohl uspořádat to, co má člověk v podvědomí.

Konkretizovat a uspořádat to do těch jednotlivých bloků. Používám i některé předpřipravené lekce.

Pocítujete nějakou potřebu – co by se vám při výuce mediální výchovy hodilo, či co vám schází?

Ani ne. Ale jsem teď docela zvědavý na tu publikaci, myslím že z – teď možná plácnu – Computer Pressu, protože příští rok mě mediální výchova vypadá, že čeká, protože zájmu studentů to vypadá, že se otevře, tak se na to trošku chci podívat víc kombinovat s tím používám teď.

Co myslíte, že je hlavní přínos samostatného předmětu mediální výchovy?

Orientaci v mediálním světě. Dneska je to čím dál potřebnější rozlišovat, tedy v rámci toho informačního tlaku, který ze všech médií prýští, tak jednak se vlastně orientovat, být schopen nějak hierarchizovat nějak ten tok informací, být schopen rozlišit co je podstatné a co není podstatné, co je objektivní a co není a být schopen odhalit manipulaci.

Měl by být tedy takový předmět povinný pro všechny?

Já myslím, že to stačí tak, jak to je. Že se mediální problematika objevuje ve výuce společenských věd, ve výuce češtiny. Možná, že kdyby se to objevovalo více, tak by to neškodilo, ale jako samostatný předmět bych to neviděl.

Věnujete se taky ve vámi vyučovaném předmětu i vytváření mediálních produktů?

Ano, věnujeme, ale je to v menšině, čili že zkoušejí psát novinové články, tak to ano, ale abychom vytvářeli televizní zprávy či noviny, tak to ne. To zas máme pokryto v češtině, kde oni v rámci publicistického stylu vytvářejí třeba ukázkové noviny. Ale během výuky volitelného předmětu „médiá a my“ jsme se k tomu nedostali.

Rozhovor č.3 – Mgr. Hana Kriegerová

Mediální výchova formou integrace do českého jazyka

Začneme krátkou informativní otázkou. Víte, jak je v rámci vašeho ŠVP zakotvena mediální výchova?

Je tam jako průřezové téma v řadě předmětů, ale především v českém jazyce. Z toho vyplývá povinnost se jí ve výuce věnovat. Navíc jaksi asi teď nejaktuálnější pro nás je spolupráce s Mladou frontou s tím projektem Studenti čtou a píšou noviny. Já jsem patron tohoto projektu. Každý rok jsou dvě kola, podzimní a jarní, kdy Mladá fronta vypisuje vždycky témata, na které tedy děti posílají příspěvky, které se objevují potom jako tedy stránka v té Mladé frontě. Za to jaksi dostáváme, nebo děti dostávají třicet výtisků Mladé fronty a vyučující s tím pracují. Týká se to především druhých ročníků, protože tam se bere ten publicistický styl, takže v rámci toho se tam s tím pracuje. Využívají toho i jiní vyučující, protože každý si v tom tedy najde něco, takže vlastně mediální výchova především v tom druhém ročníku se promítne v rámci ŠVP. A jinak jaksi jsme navázali i celkem dobrou spolupráci právě s tou Mladou frontou, takže každý rok tak ti druháci jezdí na exkurzi. Takže jsou tam prováděni, vedou diskuse s předními tedy redaktory. Letos s nimi hovořil například Janek Kroupa a tak dále. Takže i pro ty děti je to zpětná vazba na to, jak to vlastně funguje. Jinak jaksi bych řekl, že spíš se to skutečně týká češtiny, ta mediální výchova.

Jakým způsobem probíhá vytváření mediálních obsahů, článků, pro Mladou frontu?

To potom záleží na vyučujících. Já vždycky dostanu ta témata, ty jim dám a to je potom individuální, že žáci jaksi mohou posílat sami příspěvky do té Mladé fronty. Já osobně to dost často řeším tím, že ty témata dávám všem napsat a pak z toho vybíráme ty nejlepší, který tam potom posíláme. Ale nemůžu hovořit za ostatní vyučující. Já za sebe k tomu mám takovýhle přístup, protože si myslím, že v rámci té publicistiky, ať se vyžijou. A dá se říci, že dost studentů tam jaksi ty články mělo uveřejněno a hodně jim to třeba i pomáhalo, když šli potom na tyhleto obory, tak se tím mohli někde prezentovat. Takže já s tím takhle nakládám.

Když se vám pak do ruky dostanu příspěvky od všech studentů, jakým způsobem pak vybíráte ty nejlepší?

Tak posuzuju to především já. I když ne spíš po té formální stránce, já jim spíš opravuju pravopis, aby si moc nedělali ostudu. Ale jinak jaksi spíš se v rámci té hodiny snažím naučit, aby oni sami to dokázali to napsat, ale nehodlám jim jaksi zasahovat do toho stylu. Pak to tam posílají jaksi sami za sebe. Jak to napsali, tak to napsali. A můžu říct, že se narodila opravdu spousta lidí, který umí napsat dobré články.

Myslíte si, že (tento projekt) naučí studenty i něco víc, než ovládnutí určitého publicistického útvaru, o fungování médií například?

Určitě. Určitě, o fungování médií je to naučí a myslím, že fakt nejvíc je naučí ta exkurze v tý vlastní Mladý frontě. Oni jsou tam potom třeba svědky toho, jak vzniká tištěné médium a jak vzniká internetové médium, že jo, tak oni je tam provedou po těch redakcích, takže oni skutečně vedle sebe vidí, jak tyhle týmy pracují. Viděli třeba, když ještě Mladá fronta měli rozhlasové vysílání v budově ty Mafry, tak byli i aktivními účastníky třeba jaksi toho rozhlasového vysílání a tak dále, takže ono je to naučí. Ono je to pro ně zajímavý. Jestli si z toho odnesou i něco dál, to jako moc neovlivníme, ale spíš bych řekla, že aspoň pro většinu z nich tohle je možnost, jak dostanou tištěný médium do ruky. Oni jsou spíš zvyklý, že jo, klikat na ten internet a číst to přes internet a takhle v podstatě to dostanou do ruky a musí s tím tedy nějak pracovat. To vždycky probíhá měsíc, že jo, že chodí ty noviny měsíc, tak to skutečně s tím při hodinách češtiny dělají. Musí tam vyhledávat různé věci, že jo, a tak dále, znají dobře ten obsah. No, jestli to udrží v hlavě dál, to už je potom asi na jejich zájmu.

Jak taková práce s Mladou frontou vypadá? Analyzujete články?

Pro mě jako to znamená především teoretický znalosti. Já vlastně prostřednictvím tý Mladý fronty je učím těm základům publicistiky, čili my se jako zas tak nezabýváme obsahem těch článků, ale tou formou, po té formální stránce jak to tedy funguje, jak ta struktura toho článku má vypadat, různé ty útvary, s kterými se můžou setkat. Nebo je seznamuju i jaksi s lidma, že jo, který jsou tam a tak dále. Takže jako já to beru spíš po týchletý...skutečně ta forma je pro mě prvotní při té výuce, že jo, protože jaksi ten obsah ten už tam potom dodají si sami. Řekla bych, že s tím obsahem potom pracují v jiných předmětech. Víím, že občas se to třeba objevilo i biologii. Tam něco z toho vyhledávali a tak dále. Takže potom, když se to hodnotí nebo se hodnotil zpětně ten projekt – ze začátku se to dost důsledně sledoval, jak se s tím nakládá – tak skutečně se to objevilo v řadě případů. Třeba I matikáři si tam našli něco s čím jaksi pracují. Ale problém je, že ve školství je času málo, že jo. Možná by jako bylo ideální, kdyby celá třída mohla mít mediální výchovu jako samostatnej předmět. Zatím je teda tady u nás jenom jako volitelněj, že jo. A to si vybere jenom pár dětí a jaksi chybí to těm ostatním. Tak aspoň v tom druháku tímhle způsobem tu praxi dostanou do rukou, jak já říkám.

A byla by jste pro, aby mediální výchova jako povinný předmět pro všechny?

To potom záleží na typu školy nebo na té škole samotný jako takový. Ono se nedá jaksi dotace hodin někam vmáchnout, aby to mohl být povinný předmět. A nevím zase nakolik jaksi...nevím, jak by to ti žáci brali jako povinný předmět. Oni se vzpírají dost téměř všemu, co je povinný a jako povinný předmět...to jako nemaj moc rádi. Ono je to lepší podle mě takhle tou nenásilnou formou, že jo. Když se jako pozve nějaký novinář, že jo, nebo to vidí z téhle stránky, tak je to zaujme, ale nevím nakolik. A nevím, nakolik jsou fundovaní odborníci, který by to mohli učit. Jako já se necítím odborníkem na to, abych mohla učit mediální výchovu. Mám pocit jako že prostě snažím se dělat maximum. Skutečně jsem si na to koupila knížky a tak dále. A snažila jsem se z toho jaksi načerpat, ale necítím se odborníkem. Myslím si, že mi to skutečně stačí na takovej ten základ, že jim můžu představit publicistický styl a tak dále, ale necítím se jako fakt odborník. To by musel někdo vystudovat a učit.

Ještě mi dovoluete se vrátit k práci s mediálními texty. V rámci RVP i obecně v koncepcích mediální výchovy je často kladen důraz na kritickou reflexi mediálních obsahů, včetně pozadí vzniku zpráv, zájmy a různé filtry, které na zveřejnění zpráv mají vliv a tak dále. Věnujete se něčemu takovému i ve vaší výuce?

Jako, že by kriticky hodnotili...Hm, tak to ne. To je právě ten nedostatek toho, že sami nevíme. Sama nejsem kovaná v tom, abych řekla hele tohleto... Já můžu posoudit, že třeba ten článek je tendenčně napsanej, nebo že tam nějaký jako zásah je. Mám to ulehčený i tím, že jsem historik, že jo, takže trošku ještě do toho člověk vidí a zajímá mě to, ale neumím to jako posoudit a netroufla bych si to dětem předkládat nebo jim říkat ‚je to tak a tak‘, když to nevím. Takže s tímhle teda to jsem nezkoušela. Já jediný, co je můžu učit je rozdíl mezi seriózním tiskem, bulvárním a tak dále, ale jinak takový tohle to pozadí, na to si netroufám. To je opravdu pro mě až moc složitý. A zase pokud jsem prošla třeba školením – já jsem byla asi na třech s tím Mičienkou – tam jsme tohleto neprobírali. Tam se probírá skutečně jak tu mediální výchovu trošku zpopularizovat a naučit se to dělat. Jako to bych řekla, že to byly docela přínosný kurzy. To měli na starosti myslím Partners. Mám k tomu tu publikaci, s tím hodně makám. K tomu mám i CDčko. Já myslím, že to oni i aktualizují, ale k tomu my už jsme se nedostali, že jo, protože teď už zas na školení nikam nejezdíme. Ale myslím si, že pro

nás...pro mě to byl takovej impulz, že to člověk začal trošku víc bádát. Ta publikace je povedená i pro kantora, že nemusí až tak moc vymejšlet, že to může nahradit trošku i přípravu na hodinu. Ale zase, v rámci dotace hodin češtiny, málo času na to je. Tady je kantor svázaným taky tím, co mu je tady povoleno. Já myslím, že zajímavý to jako je, ale skutečně by to fakt musel učit někdo, kdo je odborník.

Ted' jsme přirozeně dostali k otázce, jaký vám to dělá či nedělá problém dostat do výuky mediální témata?

Tak mně to problém nedělá, já si s tím poradit umím. Já si umím poradit s tím, že to zapojím do jakéhokoliv ročníku. Vždycky se tam najde skulinka, jak s tím pracovat, že jo, jaksi přes dejme tomu televizi a dokumentární filmy, dám jim napsat třeba nějakou reflexi na něco a tak dále, to jako člověk udělá, ale jak říkám, ten čas tlačí...neí ho tolik. Určitě by šlo mnohem lepší to všechno dělat, ale není, no. Navíc mám ještě trošku handicap, že až tak nezvládám techniku. Pro mě jakákoliv třeba příprava, aby byla smysluplná a těm dětem něco dala, je trojnásobek času, který tomu musím věnovat. V tom zase vy mladý budete mít to usnadněnější.

A pozorujete třeba na studentech, že vědí o médiích více než vy?

Já si myslím, že ví. Oni s tím i uměj mnohem lépe pracovat, že jo, oni okamžitě fungují na jakoukoliv techniku, takže já myslím, že jo. Akorát zase - zase neumí to, to jim chybí, a to je to kritický zhodnocení těch médií. Oni prostě když pak něco udělaj, tak to přinesou stažený, někde si kliknou, řeknou: mně to vyhodilo. Tak já říkám: no, dobře, ale ty u toho nepřemejšlíš, ty prostě někde tupě zmáčkneš knoflík, necháš si vyjet a pak mi to předneseš. Oni neumí kriticky hodnotit třeba ty zdroje. To je právě to. To oni by měli jako asi...bychom je to měli naučit. Ale nevím, jak do toho. S tímhle bych si asi rady moc nevěděla. Ale jako říkám, já za sebe bych se nebránila. Mně když někdo řekne: pojedeš na nějaký takový školení, tak se tomu bránit nebudu, protože si myslím, že je to docela přínosný. Školství je jaký je. Peníze nejsou. A na další vzdělávání už vůbec ne.

Pokud byste to měla shrnout, vnímáte povinnost zabývat se mediálními tématy jako přítěž, povinnost nebo jako potřebnou součást vzdělání?

Tak jako povinnost to nevnímám. Nikdy, i když se o tom dřív nehovořilo, tak jaksi jsem se tomu nikdy nevyhýbala. Práci s tiskem a tak jsem se nikdy nevyhýbala.

Pro mě je to spíš zpestření té výuky. Člověk má šanci těm dětem nabídnout něco jiného, než jen nějaký výklad. Já to jako povinnost neberu, spíš si myslím, že se ta povinnost z toho udělala tím, že to vsunuli tadyhle do toho, než aby to vzali jako trošku zábavu – že by se s tím dalo pracovat a mnohem lépe. Já myslím, že se spousta kantorů se k tomu staví negativně. Jakmile se někde objevila povinnost, že to tam musí být, tak každé radši od toho dává ruce pryč. Ale přitom, když si to člověk uvědomí, tak to stejně běžně dělá.

Myslíte, když se zpět vrátím k publikaci *Rozumět médiím*, kterou tu máme před sebou, že vám může víc pomoci, jak učit o některých teoretických základech spojených s médii a jejich fungováním například?

Určitě. Já si myslím, že kdyby jich bylo víc. Nebo kdyby třeba byly udělaný učebnice na mediální výchovu jako třeba pro menší děti, pro studenty a tak dále, tak zase by k tomu třeba ty kantoři zaujmuli jiný postoj, protože jako opravdu je to to, že my nevíme, jak do toho. A jako když potom člověk dostane trošku nějaký návod, tak dál se pak může rozvíjet sám. Ale když nevim, jak do toho, tak je to pro mě složitý. Proto si říkám, kdyby vyšlo něco takovýhodle ještě třeba jako pro menší děti. Kor tady u nás na malým gymplu kdyby něco takovýho fungovalo, tak je dobrý ty malý děti podchytit hned. S těma by se dalo udělat mnohem víc práce. Oni jsou ochotnější. Ještě víc než ty studenti jako takoví. Člověk by je nalákal na leccos, to by bylo ideální. Takže tohleco třeba je [*Rozumět médiím*], ale to už odpovídá těm starším studentům. Jako část se dá použít, něco si z toho člověk vybere, ale...chtělo by to třeba , kdyby se volily přístupy pro ty menší děti.

Můžete si teď prosím zkusit vzpomenout, co konkrétně jste z toho materiálu (*Rozumět médií*) použila. I třeba spolu s podklady, které jsou na přiloženém CD-ROMu?

No tak, my jsme především dělali tady s těmi pracovními listy a tak dále a práci jako s textem, protože já to zase kombinuju tu mediální výchovu se čtenářskou gramotností a tak dále. Takže spíš jako tu práci s tím tištěným textem. Jako leccos se využilo z toho. Ale říkám, je to skutečně spíš pro ty větší. Jako já to kombinuju s tímhle tím, no, protože jako právě si myslím, že u těch starší zase ty novinový články používám potom jakoby už k analýze, jednak obsahu a jednak třeba i po té formální stránce, aby se naučili pracovat i s tímhle tím. Ono de facto, když se to veme, tak v té

češtině se to prolíná pořád. Zejména teď, když ve státní maturitě mají mít třeba..ta součást toho pracovního listu je i neumělecký text a dost často se tam objevují jaksi příspěvky právě z té publicistiky. Buď z novin, nebo z internetu a tak dále, takže s tím člověk stejně pořád pracuje.

Říkáte si předem např. „dnes se budu zabývat tímto tématem a využiju k tomu ten a ten mediální zdroj...“?

Tak určitě jo, protože si přípravy dělám z hodiny na hodinu, takže to promyšlený mám. Ale je pravda, že po tolika letech učení jsem schopná i občas zaimprovizovat. Zrovna mě třeba napadne, že teď by se to hodilo, nebo odkázat děti na něco a tak dále.

Čerpáte třeba z aktuálního dění?

No to musím, že jo. A to právě je ta improvizace. Ráno si vezmu noviny a teď zjistím, že je tam třeba něco, tak to dokážu tam dát nebo nedat, nebo to potom záleží skutečně na tom, jak s tím chci nebo nechci pracovat.

Jakým způsobem hodnotíte práci na mediálních tématech? Dá se například práce s deníkem MF podle vás nějak ohodnotit?

Dá, jistě dá. Člověk si najde, musí dávat takový úkoly, aby to bylo hodnotitelný. Já to dělám tak, že je vždycky na závěr je nechám dělat vlastní noviny. Rozdělím je do skupin a každá ta skupina vytváří jakoby svoje noviny. A zkouší to od toho jakoby prvotního, že si určí cílovou skupinu, komu to bude určený, podle toho zařídí ten obsah a tak dále a tímhle tím to zkouší. Ještě mě napadá ze své zkušenosti, tak jsem v rámci dějepisu, učím na malým gymplu dějepisu, tak taky píšou noviny a vždycky mají historicky. Třeba husický noviny - na téma husitství. Tam je jenom omezím, co tam má bejt jako za příspěvky a mají to pak napasovat na to husictví. Takže já to zkouším takhle. Člověk hledá cesty a říkám, pro ty malý je to takovej první krok něco takového zkusit